

Høyere rente for å få prisveksten ned til målet

Sentralbanksjef Ida Wolden Baches innledning på pressekonferanse om rentebeslutningen 23. mars 2023.

Figur 1: Styringsrenten settes opp fra 2,75 til 3 prosent

Norges Banks komité for pengepolitikk og finansiell stabilitet har besluttet å heve styringsrenten med 0,25 prosentenheter til 3 prosent.

Norges Banks oppgave er å sikre lav og stabil inflasjon. Målet er en prisvekst som over tid er nær 2 prosent. Samtidig skal vi bidra til at flest mulig er i jobb og til en stabil økonomisk utvikling over tid.

Figur 2: Inflasjonen er klart over målet

Prisveksten har kommet litt ned i det siste, men den er fortsatt for høy. I februar i år var konsumprisene 6,3 prosent høyere enn på samme tid i fjor. Det er klart høyere enn inflasjonsmålet. Prisene på mange varer og tjenester har steget mer enn normalt.

De siste månedene har energiprisene falt mye. Det har ført til at inflasjonen har vært litt lavere enn ventet.

Vi har hevet renten mye det siste året, og vi har ennå ikke sett de fulle virkningene av renteøkningene vi har bak oss. Veksten i norsk økonomi er i ferd med å avta, men aktiviteten er fortsatt høy, og arbeidsmarkedet er stramt. Samtidig er lønnsveksten på vei opp, og kursen på norske kroner har svekket seg mye. Det vil bidra til å løfte prisveksten, og tilsier at renten må settes høyere enn vi tidligere har sett for oss for at inflasjonen skal komme tilbake til målet.

Prisstabilitet er viktig for at økonomien skal fungere godt. Høy prisvekst svekker kjøpekraften, og rammer særlig dem som har lave inntekter og minst å gå på. For dem som har lån, kommer renteøkningene på toppen av den høye prisveksten og gjør at mange får en strammere økonomi. Men ved å heve renten bidrar vi til å få ned prisveksten. Det kommer alle til gode.

Figur 3 Uro knyttet til banksektoren internasjonalt

De siste ukene har problemer i enkelte banker i USA og Sveits ført til store bevegelser i internasjonale finansmarkeder. Det har vært en nedgang i aksjemarkedene, og risikopåslagene i pengemarkedet og i obligasjonsmarkedet har økt litt. Forventningene til styringsrentene ute har falt mye.

Vi ser ingen tegn nå til at norske banker har likviditetsproblemer. Bankene er lønnsomme og solide og er godt rustet til å tåle tap og markedsuro.

Husholdninger og foretak synes å ha god tilgang på kreditt. Vi følger utviklingen nøye og har alltid beredskap for å iverksette tiltak dersom det skulle bli nødvendig for å sikre finansiell stabilitet.

La meg si litt mer om de økonomiske utsiktene og vurderingene våre.

Figur 4 Fortsatt høy prisvekst hos handelspartnerne

Også i landene vi handler med er inflasjonen høy, selv om den har avtatt noe den siste tiden. Arbeidsmarkedene er stramme. Fjerning av smitteverntiltak i Kina og lavere energipriser vil trolig føre til at aktiviteten hos handelspartnerne blir høyere enn vi tidligere har sett for oss.

Den høye prisveksten har fått sentralbankene i flere land til å heve styringsrentene til de høyeste nivåene siden finanskrisen i 2008. Det siste året har rentene ute steget mer enn i Norge. Sammen med uroen i finansmarkedene har det trolig bidratt til at kronkursen har svekket seg. Kronen er nå betydelig svakere enn vi så for oss i desember.

En svakere krone gjør at vi må betale mer i norske kroner for det vi kjøper fra utlandet. Det vil bidra til å holde inflasjonen oppe her hjemme.

Figur 5. Mange har kommet i jobb

Aktiviteten i norsk økonomi har vært høyere enn ventet. Sysselsettingen er høy, og arbeidsledigheten er lav. Samtidig ser vi at flere enn før deltar på arbeidsmarkedet. Det er bra.

Veksten i økonomien blir trolig svakere fremover, men omslaget ser ut til å bli mindre markert enn vi så for oss i desember. Bedriftene i vårt regionale nettverk melder om litt bedre utsikter enn de gjorde før jul, men det er store forskjeller mellom næringene.

I bruktboligmarkedet har prisene økt noe de siste månedene, men mange boliger ligger ute for salg. I markedet for nye boliger er aktiviteten svært lav. Vi venter at boligprisene faller litt fremover som følge av høyere renter.

Figur 6 Lønnsveksten er på vei opp

Lønnsveksten er på vei opp. Et stramt arbeidsmarked og bedret lønnsomhet i deler av næringslivet bidro til at lønnsveksten i fjor ble den høyeste på mer enn ti år og høyere enn vi hadde ventet.

Partene i arbeidslivet venter at lønnsveksten stiger videre i år, og forventningene har økt de siste månedene. Vi anslår at lønnsveksten i år blir omkring 5 prosent. Det er høyere enn anslaget vårt i desember. Mens lønnsveksten i fjor ikke holdt tritt med prisveksten, venter vi at lønningene i år vil stige litt mer enn prisene.

Høyere lønnsvekst innebærer at bedriftene får høyere kostnader. Det vil trolig bidra til å holde inflasjonen oppe fremover.

Figur 7. Mest sannsynlig hever vi renten igjen i mai

Det er vårt ansvar å sørge for at inflasjonen kommer ned til 2 prosent. Samtidig vil vi unngå å heve renten mer enn det som er nødvendig for å få bukt med prisveksten.

Det er stor usikkerhet om den videre økonomiske utviklingen, men mest sannsynlig hever vi renten igjen i mai. Deretter ser vi for oss at styringsrenten øker til rundt 3,5 prosent i sommer. Da kan boliglånsrenten etter hvert øke til mellom 4½ og 5 prosent.

Figur 8 Utsikter til lavere prisvekst og noe høyere ledighet

Ifølge prognosene vi legger frem i dag, vil inflasjonen komme ned mot 2 prosent i løpet av de neste årene. Og går det slik vi nå tror, vil vi få inflasjonen ned til målet uten at mange blir stående uten arbeid. Vi anslår at arbeidsledigheten vil øke noe, men fra et svært lavt nivå, og litt mindre enn vi anslo sist.

Vi venter at lønnsveksten vil avta fra neste år, men lavere prisvekst vil trolig føre til god vekst i kjøpekraften i årene fremover.

La meg understreke at prognosene er nettopp det – prognoser – og ikke et løfte. Dersom kronen blir svakere enn lagt til grunn, eller presset i økonomien vedvarer, kan det bli behov for en høyere rente enn vi nå anslår for å få inflasjonen ned mot målet. Dersom inflasjonen avtar raskere eller arbeidsledigheten blir høyere enn ventet, kan renten bli lavere enn anslått.